

Hur nyttjar er kommun resursen ”värdefull natur”?

En enkät till kommunerna i östra Småland och på Öland.

Naturen spelar roll för en kommun. Det är en resurs för rekreation och folkhälsa. Omgivningarna påverkar människor när de väljer bostadsort. Och naturen lockar besökare från både när och fjärran. Sist, men inte minst, bistår den oss med flera viktiga ekosystemtjänster och har ett odiskutabelt egenvärde som levande, vild och vacker natur.

Naturskyddsföreningen i Kalmar län vill kartlägga och förstå hur länets kommuner värdesätter, förvaltar och strategiskt arbetar för största möjliga nytta och glädje av vår natur.

Enkäten vänder sig till alla kommuner i Kalmar län.

Vi tänker publicera och sprida resultatet vid två tillfällen.

Först i början av sommaren då vi fokuserar på naturen som reseanledning och hur besöksnäringen i kommunerna använder denna tillgång. Tanken är berätta om vilka kommuner som är bäst på att bevara och tillgängliggöra värdefull natur för både besökare och egna invånare.

I mitten av juli anordnas O-Ringen i Oskarshamn med omgivande kommuner. Där vill vi informera runt 15 000 orienterare från hela landet om hur kommunerna i östra Småland och på Öland förvaltar egen mark, arbetar med naturskydd och tar ansvar för en hotad biologisk mångfald. Uppgifter som vi tror är intressanta för många som söker ny bostadsort.

Vi hoppas att ni kan svara på våra frågor, komplettera med motiveringar och gärna hänvisa till konkreta exempel med hjälp av länkar till styrdokument, turistföretag och liknande källor.

Vi behöver era svar senast tisdagen den 30 april.

Lästips:

- [Svenska kommuners arbete med biologisk mångfald](#)
- [Etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster](#)

Stort tack på förhand för värdefulla svar.

För frågor och mer information:

Kontakta Per Jiborn, skogsansvarig i Naturskyddsföreningen i Kalmar län
0733 - 74 59 95 eller per@reslust.org

1. Naturlig attraktionskraft för nya och befintliga invånare.

Skatteintäkter är kommunernas ekonomiska bas. Därför vill alla kommuner ha fler invånare. Så här skriver en av länets kommuner i sin vision. "Vi bevarar och gör våra kulturmiljöer och vår natur tillgänglig för invånare och besökare. Landsbygd och stad stärker varandra och vi satsar på upplevelser och turism i hela kommunen."

A. Hur viktig är naturen i kommunen för att behålla och locka till sig nya invånare?

Betygssätt naturen i kommunen mellan 1 och 5, där 1 är oviktig och 5 mycket viktig.

Motivera gärna svaret.

Svar:

B. Erbjuder kommunen idag sina invånare tätortsnära skogar, närbelägna grönområden och större friluftsområden lite längre bort för utflykter?

Om ja, i så fall hur? Ge gärna exempel genom att länka till beskrivningar av sådana områden.

Svar:

C. Arbetar kommunen aktivt för att i framtiden öka utbudet tätortsnära skogar, närbelägna grönområden och större friluftsområden lite längre bort för utflykter?

Om ja, i så fall hur? Ge gärna exempel på sådana framtida områden.

Svar:

2. Skyddad natur som tillgång för traktens besöksnäring

Flera undersökningar visar att naturen är ett av de främsta skälen för att besöka nya platser. För utländska besökare är vår natur ofta det främsta skälet för att välja Sverige istället för ett annat resmål.

A. Hur viktig är naturen i er kommun för att locka tillbesökare från när och fjärran?

Betygssätt naturens roll för den lokala turismen mellan 1 och 5.

1 är oviktig och 5 mycket viktig. Motivera gärna svaret.

Svar:

B. Använder turismföretagen i er kommun traktens natur i sin marknadsföring?

Om ja, i så fall hur och ungefär hur vanligt är det?

Ge gärna exempel med hjälp av länkar till företagens webbsidor.

Svar:

C. Spelar nationalparker och naturreservat en viktig roll för er kommun som besöksmål?

Om ja, vilka är de viktigaste skyddade områdena?

Om inte, vilka andra attraktioner och besöksmål i kommunen är i så fall viktigare?

Svar:

3. På kommunens egen mark - reservat, skogar och övrig mark

I en enkät sammanställd av Skydda Skogen i slutet av 2022 uppgav länets kommuner, exklusive Öland, att de ägde nästan 16 000 hektar skog. Detta gemensamma skogsinnehav är nästan lika stort som dagens formellt skyddade landareal inom samma område. Här finns dock ett mindre överlapp då en handfull kommunala reservat ingår i båda underlagen.

A. Finns det reservat på kommunens egen mark?

Om ja, vilka är reservatens största värde?

Rekreation för invånarna, besöksmål för turister, biologisk mångfald eller annat ändamål?

Svar:

B. Om kommunala reservat saknas, varför är det så?

Egen eller lämplig mark saknas, möjligheten har aldrig diskuterats eller av andra skäl?

Svar:

C. Finns det ett avkastningskrav på de skogar som kommunen äger?

Hur stor del av innehavet omfattas av ett avkastningskrav?

Finns det kritik på hur dessa skogar brukas för produktion av skogsråvara?

Svar:

4. På andras mark i kommunen - skyddade områden

I östra Småland varierar den formellt skyddade landarealen i länets kommuner från 0,1 till 3,8 procent. På Öland är däremot hela 14 procent av landarealen skyddad. Totalt uppgår den formellt skyddade landarealen i Kalmar län, exklusive Öland, till 1,6 procent. Det ger östra Småland en föga smickrande bottenplacering i landet. Samtidigt hävdar forskare att minst 17 procent av våra olika naturtyper måste skyddas. Och Sverige hade lovat världen att [uppnå det målet till 2020](#). Idag diskuteras inom EU ännu högre andelar för naturskydd och behovet att återskapa skadad natur.

A. Tycker ni att det i er kommun finns tillräckligt med skyddad natur?

Motivera i så fall gärna varför dagens areal är tillräcklig eller otillräcklig.

Svar:

B. Om ett värdefullt naturområde är oskyddat, arbetar ni i så fall för att skydda detta?

Motivera gärna hur det då sker och om ni lyckats skydda några områden under de senaste tio åren.

Svar:

C. Vore det en tillgång för er kommun med fler skyddade områden?

Kan ni då peka ut ett eller flera områden där kommunen gärna ser att naturen skyddas?

Svar:

5. Kommunerna och den biologiska mångfalden

Det uppmärksammas inte så ofta att artkrisen är mer omfattande och akut i södra Sverige jämfört med i norr. Enligt artdatabanken finns i östra Småland (Kalmar län exklusive Öland) 1 403 rödlistade arter. Av dessa är 1 164 arter bofasta, medan 157 arter klassas som regionalt utgångna. Det vill säga de har försvunnit från sina tidigare lokaler här i östra Småland.

A. Har kommunen en anställd kommunekolog?

Om inte, motivera gärna varför.

Svar:

B. Inventerar och följer kommunen över tid hur naturvärden utvecklas på kommunal mark?

I så fall hur och länka gärna till rapporter och publicerade redovisningar?

Svar:

C. Inventerar och följer kommunen över tid hur naturvärden utvecklas inom hela kommunen?

I så fall hur och länka gärna till rapporter och publicerade redovisningar?

Svar:

D. Om inget eller bara delar av ovanstående görs, undrar vi varför.

Eller anser kommunen att dessa uppgifter bör axlas av någon annan?

Motivera gärna ert svar och ange gärna vilken annan aktör som bör lösa uppgiften.

Svar:

E. Arbetar kommunen med några så kallade ansvarsarter?

I så fall hur? Se vidare [Kommunala ansvarsarter i Linköping](#).

Svar:

F. Gör kommunen insatser för mångfalden som exempelvis blomsterängar, främjar pollinatörer, eliminerar vandringshinder i vattendrag, bevarar kantzoner längs vattendrag, anlägger faunadepåer med död ved eller annat?

Ge gärna exempel och länka gärna till mer information om dessa insatser.

Om inget sådant görs, motivera gärna varför.

Svar:

G. Hur finansierar ni kommunens insatser för biologisk mångfald?

Egna skatteintäkter, externa projektmedel eller annan finansiering?

Är extern finansiering en stor del av er kostnad?

Svar:

H. Har möjligheten att söka projektbidrag och annan finansiering försämrats de senaste åren?

Ange i så fall gärna hur?

Svar:

6. Kollektivtrafik och klimatsmart cykelturism

De senaste 20 åren har det tillkommit en miljon bilar i Sverige. Under de senaste tio åren har antalet husbilar har ökat med 70 procent. Trafikens klimatpåverkan diskuteras intensivt och nyligen sänktes priset på främst diesel. Samtidigt höjdes biljettpriset på länets bussar. I storstäder, som Stockholm, Göteborg och Malmö, saknar nästan vart tredje hushåll egen bil. Dessa besökare, utan tillgång till egen bil, riskerar att ha en begränsad rörelseförmåga när de besöker er kommun.

A. Uppmuntrar kommunen besökare utanför kommunen att resa kollektivt till och på resmålet?

Om så är fallet, visa gärna exempel på detta på webbsidor och i annat marknadsföringsmaterial.

Svar:

B. Går det att hyra cykel i nära anslutning till tågstationer och/eller busshållplatser?

Och marknadsför kommunen denna möjlighet att röra sig på resmålet utan egen bil?

Visa gärna exempel på detta på webbsidor och i annat marknadsföringsmaterial.

Svar:

C. Anpassas exempelvis busslinjer under helger och på sommaren, så att det går att besöka värdefull natur utan egen bil?

Visa gärna exempel på detta på webbsidor och i annat marknadsföringsmaterial.

Svar:

D. Finns det cykel- eller vandringsleder som kommunen aktivt marknadsför både för egna invånare som för besökare från andra delar av Sverige och Europa?

Visa gärna exempel på detta på webbsidor och i annat marknadsföringsmaterial.

Svar:

7. Övriga synpunkter

A. Finns det utmaningar och möjligheter kring skyddad natur, biologisk mångfald och klimatsmart turism som vi har missat att fråga om?

Komplettera då gärna med era synpunkter och tankar.

Svar:

Stort tack för er medverkan.